gemeente
DEN HELDER

Zaaknummer: 2020-007196

Raadsinformatiebrief

Betreft: inkoop en aanbesteden

Aan de leden van de Gemeenteraad

Aanleiding
De jaarrekening 2018 en het rapport van bevindingen van de accountant is in mei/juni 2019 behandeld in de Auditcommissie. Daarbij kwamen ook de bevindingen van de accountant over het proces inkoop en aanbesteden aan de orde. Jaarlijks vinden er afwijkingen plaats van de regels die tot nu toe altijd binnen de marge van 1% zijn gebleven. Op 5 december 2019 is hier opnieuw over gesproken. De Auditcommissie heeft de raad geadviseerd het college van burgemeester en wethouders te verzoeken een raadsinformatiebrief op te stellen en daarin aan te geven welke organisatorische maatregelen worden getroffen ter voorkoming van de jaarlijkse onrechtmatigheden bij inkoop- een aanbestedingen in de toekomst. Wethouder Visser heeft toegezegd dat de raad door middel van een raadsinformatiebrief in het eerste kwartaal van 2020 wordt geïnformeerd.

Context
Jaarlijks besteedt de accountant bij zijn controle aandacht aan de vraag of regels die gelden voor de gemeente (Europese en Nederlandse regels alsook de eigen gemeentelijke verordeningen) juist worden toegepast; dit wordt de controle van de rechtmatigheid genoemd. Het gaat dan met name om de regels die financiële consequenties kunnen hebben. De bevindingen daarvan vermeldt hij in zijn rapport van bevindingen dat aan de raad wordt aangeboden en in de auditcommissie besproken. Een aandachtspunt van de controle is de juiste toepassing van de regels voor inkopen en aanbesteden. Wettelijk is vastgelegd dat gemeenten afwijkingen mogen hebben van maximaal 1% van hun totale begroting om nog een goedkeurende verklaring op het gebied van rechtmatigheid te kunnen ontvangen.

Waar zit het probleem?
Jaarlijks worden overeenkomsten gesloten voor diensten, goederen en werken. Daar gelden Europese regels voor waarvan niet mag worden afgeweken. Deze regels zijn er op gericht om een eerlijk speelveld te creëren voor aanbieders uit de gehele Europese Unie. Met daarbij een behoorlijk stevige, soms complexe en enige tijd vragende procedure. Met name bij de levering van diensten waarvoor het drempelbedrag van circa € 214.000 geldt, is het risico aanwezig dat deze overschreden wordt. Want wanneer een bepaalde dienst, bijvoorbeeld schoonmaken, onderhoud, accountantscontrole en inhuur personeel voor een periode van 4 jaar dit bedrag te boven gaat, moet Europees worden aanbesteed.

In de praktijk vindt het proces van inkopen en aanbesteden bij de start in het algemeen juist plaats. Een probleem kan ontstaan wanneer bijvoorbeeld na bijvoorbeeld 2 of 3 jaar een verlenging van een dienst plaatsvindt zonder nieuwe aanbesteding. Daardoor kan boven het drempelbedrag worden uitgekomen. En met name daar is het de afgelopen jaren een aantal keer fout gegaan.

Hoe voorkomen we dit in de toekomst?
Er is een aantal organisatorische maatregelen getroffen dan wel wordt voorbereid die deze fouten kunnen voorkomen dan wel verminderen:

- Er is sterk gewerkt aan bewustwording bij de diverse budgethouders door te wijzen op de regels en de risico's die daaraan zitten;
- Bij de organisatiewijziging is ervoor gekozen om de inkoopfuncties centraal te positioneren om de kennis en inzet optimaal in te kunnen zetten;
- Bij aanvraag voor de inhuur dan wel verlenging van een inhuur van een medewerker beoordeelt sinds 2018 een personeelsadviseur samen met een financieel adviseur of deze past binnen de inkoopregels en – contracten;

- In 2019 is een concerncontroller aangesteld, die een onafhankelijke rol heeft bij het beoordelen van de processen binnen de gemeente;
- Er wordt een aanpassing van de inkoopprocedure voorbereid waarbij de inkoopadviseurs een stevigere, positie krijgen, vooral bij de afdelingen die minder te maken hebben met inkopen en waardoor daar de kennis en ervaring minder aanwezig is. Daardoor kan ook het voorschrift dat bij inkopen groter dan € 50.000 altijd gebruik moet worden gemaakt van een inkoopadviseur beter worden bewaakt;
- In 2021 wordt naar verwachting de zogeheten rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Met deze verantwoording moet het college in de jaarrekening verklaren dat rechtmatig gehandeld is. Nu vindt deze beoordeling plaats door de verbijzonderde interne controlemedewerkers in samenwerking met de controlerende accountant. Maar de verantwoording komt dus meer intern te liggen. Dit is een aanleiding om nog eens goed naar de naleving van de relevante processen met financiële consequenties te kijken. Daar wordt in 2020 mee gestart.

Wij verwachten dat door de getroffen maatregelen en die in voorbereiding het proces van inkopen en aanbesteden beter beheerst kan worden. Het is daarbij goed om te weten dat de wetgever in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) rekening houdt met een foutmarge om nog een goedkeurende verklaring te kunnen krijgen; het risico op fouten is nooit geheel weg te nemen.

Den Helder, 18 februari 2020.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

Jeroen Nobel
burgemeester

Robert Raus
secretaris